

ШЫН

1925 Чыда үндөтүлгөнүнөн

1967 ч.
И Ю Л Ъ
11
ВТОРИН
№ 162 (6799)
Өртөө 2 көп.

СЭКП Тыва обкомунун, Тыва АССР-нин Дээди Советинин болгаш Министрлер Чөвүлелинин органы

СОВЕТ-ФРАНЦУЗ ДЫННАДЫГ

СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАЛАРЫНЫҢ ЗВЛЕЛИ БИЛЕ БОЛГАРИЯ УЛУС РЕСПУБЛИКАНЫҢ АРАZYНДА НАЯЫРАЛ, КАДЫ АЖЫЛДАЙЛА БОЛГАШ ДУЗАЛАЖЫЛГА ДУГАЙЫНДА ССРЭ-НИН ДЭЭДИ СОВЕДИНУН Президиумунун ЧАРЛЫБЫ

Совет Социалистик Республикаларынын Звелелийн чалаанын талаанын бэуаар Франциянын премьер-министрия Жорж Помпиду июль 3-тен 8-ке чедир Совет Эвелелинге албанын аян-чоруун кылган дээрини даңкындап чугалап турар. Даптыкы херектер министрия Морис Кув де Мюрваль Ж. Помпидуун үдөн чораан.

ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлелинин бэуаадыры-биле кинригин Совет Социалистик Республикаларынын Звелели биле Болгария Улус Республика-нын аразында найырал, кады амыл-дымылга болгаш дузалажылга дуга-йында 1967 чылдын май 12-де Со-вонга ат салдыгын база ССРЭ-нин Дээди Советинин болгаш Национал-дар Советинин даптыны херектер та-лазы-биле комиссияларынын чүүлүд деп көргөнн, Нерзин БАДЫЛААР.

ССРЭ-нин Дээди Советинин Президиумунун Даггазы Н. ПОДГОРНЫЙ.
ССРЭ-нин Дээди Советинин Президиумунун Секретары М. ГЕОРГАДЗЕ.
Москва хоорай,
1967 чылдын июль 8.

Октябрьнын чалгыннары

Совет умар чүүлдерини чеди-шиниригич чалгынчалы көргүдесин бисте умар чүүл парадтары бэуу берген. Түшүно аэродромунун ая-коо агаар делегация боттарынын уран мергежялини укудукулар биле парашютчулар хой натап көргүзүп келген. Аяа бистеж умар чүүлү-вүстү кайгамчыктыг техникалык көрүстү турган. Парадтар болуп хоорун шөл—Түшүно аэродрому бо-дун ол хүзүлөгезин Москванын эң анык аэропорту — Домодедово аэропортуна эртен чылдын шилчи-диз берген. Домодедово баар ча-зылым оруктар июль 9-та, уу-дун-де, туктар-биле болган чайыпчанак транспарантык-биле шилчегенн. Кыгар шил галериялар аэро-порт чарап болган кав-коч. Байыр-далга жосота чылар-биле кады анги-алгы чурттарынык терге таазарин келген. Коммунисттик партиянык болган Совет чалактын парадка келген удуртукчуларын, кочку шери батманынын, сурагалж укуду-кчуларын болган кочинатарыны чымылган дымп чаксап утаан.

Парад ажыттыгын, Совет Эвеле-лийн Гимнни ырлатканы дмнчал-гал. Октябрьнын юбилейлик чылмы-да умар-чүүлүчүлери Төреян чурт-ка болган улуска бөгүн сөгсезн со-зү—бистеги бүгү чедишиниригичти-тигүтүзүп эгеш боуу ту-рар болган монге эгеш болур аттыг

„Интергормаш-67“ деп делгелге

Москвада Горький аттыг топ дым-тыкка болган култура пармы-нык девисээринге июль 8-те чөр байлаа каар дериглерин „Интер-гормаш-67“ дээр делгей делгелгеиз байрладыг байдалга ажыттыгын. Бу делгелге Делегация чөр байлаа-лык бонка эртем көптөргөлийн бү-дүтүүдө амыттыкы турар-дыр, ол көргөсө Москвага июль 10-да ажыл-дыг эгездөр болгай деп амыттык-ныкында дузалажылга сөс алган. Бүгү-ажылдыг салды алааталыгын да-газы М. В. Нестеров делгезде. Он делгелгеде 19 чуртар ийн мүч амыт кадыда машиналарын, механизме-рин делген көргүсүн.

Делегация ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлелин даггазынын оралакчы Н. А. Тихонов ажыткан. (СЭТА).

СОВЕТ КОРАБЛЬДЕРНИИ ПОРТ-САИДЕ БОЛГАШ АЛЕКСАНДРИЯДА БАРГАН ДУГАЙЫНДА

Каттыган Араб Республи-канын чалаанын бэуагар Порт-Саидте болгаш Александрияда совет шериг-дал-ай эскадразынын корабльдерин июнь 10-да келген. (СЭТА).

камгалаарында болган дүзүрөөн чок чорукна таарымчалыг бейдал-дарын тургузарында дузалаар база ол районуу бугу улустарынын ха-маарышпас догунаар эрелерин хандыр улавышкыныга боттавыр уктурууг дээринге олар чөшөөр-шкен. Ол принциптерин ууртутага болдурушкан, ийи чазактар моон сонголар-даа харылааларын тууду, бот-боттарынын аразыгга түмел-диктеп кылыры дугурушкан.

Талаалар Мурнуу-Чоон Азияда бай-далды чугалааны көргөв. Вьетнам-да дайны кичи котгардылган, ка-зылаларын болган урегдештиги-нин көвүдештишкан, улам күш-те-лик турарын олар делгезден. Кож-ам чуртарынын, ылагыга Лаотун болган Камбоджангы хамаарышпас чорунга ол байдалды тургузуп ту-рар айылын база бугу делегаци-ейинги кылыгын турар айымды олар делгезден.

Бо дайында уштуун үгөрүн Вьетнамда даптыны интервенцияны соксодырынын, тамыктын мурунда

Домодедовога умар чүүл парады

чорурт тос ракетта установкалары келген...

Парадтын түнел кеээнде эң чаа бугурут дайымык самолеттарын көргөсүн. Оларын аразында үдөн дүргөн, саң дорт укун үнер бол-ган хонар машина олаа сонугура-нык болган, мичанаш ол каа-даа хонар болган кайын-даа укун үнер. Парадтын эң кайыпчанак көргү-зүлөрүнүн аразында кыска мадыг, саң дорт укун үнерде ажылдадыр баң хохолоричил, үдөн дүргөн умар, реактивтик шүргөдөчкөр база бар.

Умар чүүл талаам-биле эң узут күрүне деп атты чортар элден ту-рар Совет чуртук кайы хире узут чедишиниригич чедин алган умар чүүл үлестирүүнү ажылдакчы-лары, шериг-агаар күштеринин бол-ган хамааты Флотун укудукуларын толдогй көргөсүн.

Н. ЖЕЛЕЗНОВ,
Б. ЛУКЬЯНОВ,
В. НОВИКОВ,
СЭТА-нын корреспонденттери.

Сарааттар бедээн

(Сиген шөлүндөн репортаж)

Каа-Хем районун «Октябрь 14 чыла» колхоз. Он шөлдеринде сиген кезилден кидан чоруп турар. Сөгүтү үдө чапкыч көвүдөсүн, бо амытка чамдык мондоктарын таарымчалыг турган болза-даа, районун кадык ажыл-ипчилери шак-уени чөп ажыглаар дөш бугу кемчелерин ап-турарлар.

Болзоотун № 1 комплексик бригаданын Мерген участогуна чөдө бөргө, ажыл лайыккан. Мында механизаторлар Петр Носиков, Степан Шлеров болган Иван Воронин олар, хуниг чырлык дээрин аяк үзүн бугуну-биле ажылгаар дөш, эртен өрте туруп ажылдап, кежө орай чаралар.

— Бистин бо участога 95 гектар сиген шөлү бар, оон сизин дүргөн кезин ажыры-биле ийи трактор кестирип, беш трактор бөдүп, өскө-даа ажылдарын кылып турар — деп, бригадир Василий Хардин чугалап турар. Бригаданын планы — 10 муң центнер сигенин кезип ажаар, амга чедир сарааттан алтаны 400 амыт центнер. Колдунга люцернаны кезип келгенин.

— Сигенни үнүш талазы кайы хире? — деп, бөргөлөрүн ай-тырып салдыгы.

— Эртен чылын бо-дз төрдөн ийитили-биле 1800 центнер сигенин кезип алган ууус бис. Иччаада ийи кезек кескен бис, бо чылдын база-ла ийи кезек кескен, иччаада-ла бо-дз төрдөн амыт сизиништиг кемчөөл эртен чылдымдан арай эвөөш болуп иш-кап-тыр, чүдө дөргө чапкыч хой болган болза-даа, ийи хуунар эвөөш болганы-биле сиген эки өзүп четтиккен — деп, ол харылаа-гыр — Оон-биле кады кижилерин амылдан турары кызымак, манга хой-ке ченин бетексар дөш бугу күжүн, билин берип турарар. Иччаажажок бисте бо амыт талазы-биле социалистик чарыш калбар-байн турар, ол хомундуг, төдөгяйларга Улут Октябрьдын оюнга хообаштыр ийити адыганын хулаагелер бар-даа бол, эвөөлөр, ка-жилер аразында чарыш хуи бүтүдө калбарбайн. Бо талааны элп ал-бас болза хөржөк.

Сиген кезикчилерин материалдыг сонугураын көдүрө талазы-биле кемчелерин амылдан кылат. Бо дугайында бригадир мича-длар:

— Сиген кезилден максалы-биле эгелей берген үдө баштайт 10 докучта механизаторларын ажыл төлөрини планы калдар күөсөйип турарын барындаап турган, пландан ажырганыга ха-маарыштыр 60 хуу немей төлөп бөзгө, оон дараанында 10 докучта — 30 хуу немей төлөри күрдүгөн.

Мынчанаш, бригаданын бо участогуна сиген кезер ажыл чаа-да калбарып турар. Кижилерин амылдан турары дайышыкынт, Игенни кезер, бөлери, сарааттары бүрүн механизаторларын бол-ган аяк хуинери эң-не ажылкыч-биле ажылгаар дөш кичи бугуу кымытка.

— Бистин бригада комплексик бригада болганда, тараа ажаап амытканынга база бо көвөр киржип ууус болгай бис, мичанаш оң бетинде мал кемчиг белеткени доозар дөш бугу күжүгүтү сапып турар бис — деп, мыза кичи бугуу чугалап турарлар.

Механизаторларын чугалапкан алырга, бригаданын бо участо-гунда макс-политиктик амыт көлүч кошкык, муракчыларга эки-ледер, тукуттугтар тысыр, чарыш түнелин беш токутуп кылыр, солун помпучкалы чорудар, сиген кезикчилерин токут шактарда дымлыганын эки организациялар талазы-биле мында чугала-да болбайн турары — мынд коо четес чүе ол боуп турар. Бо та-лазы-биле байдалга колхозта партия органикалыгы кыска хууса иштинде эдип ан шыдар дээринге илгөөр алаар бис.

Оон-биле кады кестинген сизини буртуну-биле четче бөдүп амыр чорук база чугута. Мынчаарга бо участога сизини бөдүп каапкан чөрлерде дырбааштардан сымрылып артып калган сиген аажок кө-вөй. Тараа ажаап амытканын хой чакжактыг болган болза, ону чмыр кемчелерин амыр шыкш, шөлө мичаар артып калган сизини ка-тап дырбааштан чмыр кемчелерин амыр хөрөк.

«Октябрь 14 чыла» колхоза ийитили-биле коммунист күш-ажыл коллективни болуп дөш демиседи чорудуп турар, мындыг бол-ганда, бо комплексик бригада база ол демиселин киржикчи бол-гай. Мынчанаш коммунист күш-ажыл дөш демисеип турарларга мындыг четестер туруп болбас журут. Бо байдалы элп алыры-биле колхозтун байлаар чөв, партия органикалыгы кемчел-дерин амылдан кыла чөгүр.

Чурукта — сиген сараатташкыны. С. САЛЧАН,
А. ПОНОМАРЕВТУЧ 070704.

Тыва АССР-нин Министрлер Чөвүлелинде болгаш облпрофчөвүлелинде

Тыва АССР-нин Министрлер Чөвүлели болгаш облпрофчөвүлелинин президиум Совет эрге-чагырганын 50 чыл оюн төлөптүг уткуурунга алдар кылдыр алган хүлээлгелерин күөсөдир талазы-биле Курстрахованиенин мурнакчы инспекцияныг тысыр Кызыл туку тургузар дугайында доктаалды хүлээп алган.

Совет эрге-чагырганын 50 чыл оюн төлөптүг уткуу-рунга алдар кылдыр алган социалистик хүлээлгелерин түнелдерини, страхования төлөвирлерин чыыр планна-рыны күөсеткенин түнелдерини, эки-тура страхова-ниенин бүгү хевирлерин чедишининг хөгжүткөш,

камгаладыкчыларны үзүктелишкын чокка хандырар та-лазы-биле мурнакчы инспекция Тыва АССР-нин бол-гаш облпрофчөвүлелин Кызыл туку тысырн, Кур-страхованиге дузалаар чөвүлелдерин кезигүннери страхования активин шаннаары-биле 200 рубльды тускай-лаарын доктааткан.

Моон сонгаар Кызыл тук шилчир тук болур болгаш Тыва АССР-нин Министрлер Чөвүлели, облпрофчөвү-лелин президиум квартал бүрүзүндө ажылды түнел-дерин барымдаалап тысырны, оон-биле кады страхова-ни активин шаннаары-биле 100 рубльды үндүрүп бэ-рин доктааткан.

ШЫН бай-Шайга Районда алдарлыг байырдалга уткуштур

Совет кичи буртууну амгы күсөл-соруу — Октябрьнын 50 чыл онга ажыл-агый болган култура тургу-зүштүкүнүн талазы-биле чаа-заа че-дишиниригич укудулары болуп турар. Октябрьнын 50 чыл онга СЭКП ТГ-нын Телестерин районун ажылчч тоинары ташыккан, бедиче социалистик хүлээлгени алганар. Иал болган чөп ажылынын продуктуларын күрүнөге сагарын 1967 чыл-дын ноябрь 1-ге чедир күөсөй-рин, а чөд төвчүтүнө чедир планды ажы 50 тонна сүтү, 200 тонна та-разы сагарын хүлээткен.

Алгач хүлээлгелерин күөсөдир та-лазы-биле чылдын бирги чартымын районун ажылчч чонгары, оон иш-тинде колхозчулар, «Тээли» совхозу-нун амытканы чамдык ажылдарын күрүнөгө сүтү сагарын 109,1 хуу, дүтү — 101,2 хуу күөсөткенин. Алган хүлээлгелерин күөсөдир талазы-биле бирги чартык чылда «Мурнакчы» болган «Кара-Хал» колхозтар эки ажылдап, бирги чартык чылда күрү-неге садар ээтин, сүтү, дүтү ку-рган хүлээлгелерин ыракта ажыр сатканар. Бо ажыл-агыйлар болган район ийитили-биле бирги чартык чылда мадыга баш санып өстүрени-нин планын бүгү чүдүн айы-биле 5—12 хууга ажыр күөсөткенин. Бирги чартык чылда дук кыргылла-зынга таашкыны хуи бүрү шактыктап турар-даа, хой кыргымыр пунктлар-га ажылды шын организациялап, хо-

нукта ийи элечиги чорудуп тургаш, ажыл-агыйлар күрүнөгө дүк садар планын күөсөткөн. Ол дөргө чүтте малчыларынын чедишини эвөс, партия, совет, комсомол, профвелед организацияларынын органжалдык ажыл-чорудулганын эки түнели болган.

Мындагы бо чылын районун малчы-наары, оон иштинде койчулар чөрле эки ажылдаан. Амгы үдө ре-йонда 60 ажыл койчулар төрүдү чүс хойдан-на 90-дан өрү, а 50 ажыл койчулар 80-ден өрү 89-ка чедир хураганын камгалап алган. Чижээ-дөргө, койчулар К. Баадан, О. Хү-дүр, И. Самбий-оол, К. Сендзын («Мурнакчы» колхозтар), Д. Биче-чын, А. Кара-оол, Б. Молдаый («Мал-чы» колхозтар), Н. Василь, И. Лев-лекман («Мөгөн-Бүрен»), Х. Салгы, Х. Хертек, И. Балчый, К. Ленин-Маа-дыр, Х. Кочмыска, К. Одай, Х. Эзел-чин, К. Маячын-оол, И. Манжыл-оол, Х. Ажыка («Кара-Хал»), Х. Чуду-рук, С. Чудум, И. Эзелчин, К. Баа-дан, С. Багдан («Тээли» совхозтар) болган оон-даа өскөдери төү-биле алап болур. М. Чымба, К. Хуна, И. Эзелчин, С. Мөгөс, С. Конар, С. Чудум-оол («Тээли» совхозтар), Х. Баадан, Х. Кок, И. Самбий-оол

(«Мурнакчы» колхозтар) болган өскө-дөр-даа хой буртуунде 2 кило-граммдан өрү дүтү кыргып алган болган боттарында алган социали-стик хүлээлгени ажыр күөсөткенин. Бо чедишкенир ана-ла ала-чай-гаар болу бербөс. Ол болза партия, совет, комсомол болган ажыл-агый удуртукчуларынын малчынар орту-зуна хуи бүрү чорудуп турган поли-тиктик болган организакчы ажылы-нын түнелди-дир. «Мурнакчы» кол-хозтун Манчүрөгте коммунист эң С. Дугражапа удурткан хойчу брига-да чартык чылда эки ажылдап, 100 хойдан-на 90 ажыл хураганнары камгалап алган, районда бирги чөр-ле элден. Ол ышкан «Тээли» сов-хозтун Туралыга комсомолчу эң Краска удурткан хойчу бригада бир-ги чартык чылда 100 хойдан-на 87 хураганын камгалап алган.

Байырдалдык чылдык социалистик чарымыга сүт-баран фермаларын-да саяачылар эки киржип турарлар. «Тээли» совхозтун Эр-Хавак, Ма-дык сүт-баран фермаларын саанчылары чартык чылда сүт бу-дүрерин эртен чылдын бирги чарты-мындала деңгээрге 1,3 каттап күвүд-көн. Бо фермаларда саяачылар Д. Билиштей, Ч. Чаяван, С. Догар, Р. Унгут база «Бара-Хал» колхозта Хертек Долганда болган өскө-дөр-даа илек буртуундан 730 литрден өрү сүтү саап ап, социалистик хү-лээлгени эрстип күөсөйип турар-лар.

Часкы хөвү ажылдары районга элден организацияг эртен. Ийити кезеде ажыл-агый культуларынын 102 хуу, оон иштинде тараа культу-раларын — 103 хуу күөсөткен. Ийити тарылга шөлүгүн 61,4 хуу-зүтүн, азы 5188,4 га чөрүн часкы сугтарылга чоруткан. Амгы үдө районун тараалан ажыл-агыйлары болур «Тээли» совхозтун болган «Мурнакчы» колхозтун хонуларында тараа канчар-даа аажок эки үлүп чыгар. Бо ийи ажыл-агыйга 170 суг-гачтык чыкка үдө доктаамал ажылдап турган. Х. Ийим-оодун, Х. Чылбактын эвөөлары часкы сугта-рылганы эки чоруганында олар-дын участоктарынын тараалары бол-ган кууруулаары кончү эки үлүп чыгар. Ийитинде районга ажыл-ипчилеринин чөр ажылынын тала-зы-биле алган хүлээлгени ажыр бол-ган долур күөсөткенинирнин бижыг бурдулары.

Байырдалдык чылдын бирги чар-тымында алган хүлээлгелерин күөсө-

дир талазы-биле кылдыгын ажылдар-биле чөргөштор, районун партия-совет, комсомол база ажыл-агый органыры бар кууруларынын ам-да четлес ажылдап турарын айыт-са чөгүр. Район чартык чылда кү-рүнөгө эт сагарынын планына 22 тонна ээтин чедир бербэс. «Мал-чы», «Мөгөн-Бүрен» колхозтар бирги чартык чылда күрүнөге мал ажылынын продуктуларын сагары-нык талазы-биле планын кү-өсөткенин. Бо колхозтарга күрү-не планынын күөсөткенин план-нын кол чылдагалары болза мында партия органикалыгы социалистик чарышты сүз барымдаалап органи-калыгында болган дааньгынган ажыл-херектерин күөсөдирин дөш улуртукчу ажылдакчы коммунист-терден негедени кошкатканында болуп турар.

Амгы үдө районда сиген кезилде-нини белеткел колдуунда доозу-лган-да болза, бо хуулерде сиген ке-линд күөсөдир дөш чөп ортуунга партия-политиктик болгаш органи-калыгы ажылдарын экижизери бо-лур.

М. НЫЗЫЛ-ООЛ,
СЭКП Бай-Тайга районунун бирги секретары.

"ШЫН" Бай-Тайга Районда

КОММУНИСТЕР МУРНУКУ ОДУРУГА

Ажыл-херек даш коммунистернин кууда хармысалгаан беледер дугайын СЭБ-ин XIX сьездинин шиптириде чуулаап айткан болган массалар ортуулга кууда улсергил болурулардан негиз туур.

Юбилейлик жылда «Мурнак» колхозун коммунистер боттарынын куш-ажылчы чедикширин-биле узул байыралады демгелер даш кызымак ажилдап тур.

Юбилейлик жылды бирги чартында коммунистер Хирли-оо Сала, Кара-Сал Сендэж, Бок Хертек олар 100 койдан 100 — 103 хураганары камгалап алган. Бу даярда ажыл-херекке улсер-чизикти, мурнак коммунистер-дэр.

Колхоз буюдурулганга кол адрыларын буюдурулулу коммунистерине удурутуп турар. Коммунист Кара-Сал Семис-оол хову бригаданы 10 ажыл чылдарда удурутуп, кызымак ажилдап келген. Уч бригада байыралады чылда социалистик чарыкты калыктар турган, чакы хову ажилын бекид агро-техниктик денеге эртирилди, тараны сугаттын черде таран болган гектар буруулулу 15 центнер дуктуз аларын худэенги. Суттарыкчылар Борбу, Серен-оол олар га черден-не 18 центнер дуктуз аларын худэенги туурар. Тарылта панын ажыр кууесин, 100 га кызыл-тасты планзаны ажыр таран. Кургунге 300 тонна тараны планзаны ажыр салды худэенги туурар.

Колхозтун тууду ажилында коммунист чоласчы Дамба Хертек алган худэлээнни эки кууесин, кызыл-чар материалдары камгалгалы чарыгдал, тонна-километр норм ажал кууесин турар. Ол чугула бозу аки ажилдап турар эвес, харын ажилды эки

СҮМЕЛЕП ТУР МЕН

Штер мал каларчымыга ажилдаа-ла ол чыл ажыл тур бис. Чыл буюр 250—260 ажыл хураганары менди доруутуру, эки ажилында даш колхозтан болган район организациалары и м да и мактал-шандаларын кой узга ал келди.

Юбилейлик жылда 278 торуур койдан 278 хураганары менди камгалап алдымыз. Бир койдан 2 кг дук кыргыз деп худэлге алган бис, а херек кырында оюн койну ал болуруну ара-газы бар.

Мээ өмүктү эр ээни Иргит Самбий-оол ажыл даш кызымак, кежре кижи. Кыштагаачын бе-

АНЫЯКТАРНЫҢ САЛЫШКЫНЫ

Юбилейлик жылды төлөп турарун хемгерин ажилдап кылган, ону ВЛКСМ райкомунун дорку пеллумуна худэл алган. ВЛКСМ райкомуну ажилдап кылган хемгерлер районун аныктары чер-черге боттарынын инти хурдаларына чу-гуалаажы көргөш, немеле худэлгелери алганар.

Районун ажил-агы болган култур туругулушунда комсомолчу аныктар киришпейн турар адрылар чок. Юбилейлик жылды эгезинден бөр ВЛКСМ райкому колхозтарын, колхозтарын болган эске-да ажил-агыларын кол-кол участкаларыны аныктарын комсомолчу пүтөкча-биле чорудуп келген.

Мутур-Акенды тудуп турар Совет-мол байыралакы школа тудуунге 30, мал ажилында тур ажилдары-биле 113, доктама ажилдары-биле 12, амдырал хандырылга четкинжес 11. Ак-Доврактын тудуунге 17 болган район төвүнде тудуларже 67 аныктарын чоруткан бис. «Тээли» колхозтун Бай-Тал салбырында комсомолчу аныктарын 12 кижиз састыг туду зөөноун организациалар турган. Ол зөөноун эртен чылым Бай-Тал школазын дооскан Кужаан Давос бидилдин-биле удурутуп турар.

Анык тудуужулар боттарынын мурунуга салынган планын овалданыларын ургучу ажыр кууесин келгешер. Ам ол зөөно салбырда ча-чурганары камгалган болганга, кызыл-чар материалдары камгалгалы чарыгдал, тонна-километр норма ажал кууесин турар. Ол чугула бозу аки ажилдап турар эвес, харын ажилды эки

1967 ч. Июль 11.

ШЫН 2-ГИАРЫН

1964 чылда Кымалга салды школазын өөредилген дооскан, баштай Тээлинге, он соонда «Тээли» колхозтун Бай-Тал салбырынын Дон Терезин суурга салды алгелди. Суурну чурттанганы чонуга болган колхозтун ираксы олардыра малчыларныга салдыларын менгел дооскан.

Баран сарылазанын планы айда 700—800 рубль турган, ою ай санмыда ажыр кууесин турдун.

Совет эрге-чарыгарын 50 чыл онуга уткуштур

ЭКОНОМИКАНЫҢ КОЛ АДЫРЫ

Бодаа ажил-агынын көдүрер даш коммунистер партиянын болган Совет чазактын хун бурале көргүчү турар улгу дузалачымын ажилында бистин «Тээли» колхозтун экономиказы быжгып, ажилчыларнын материалды болган куудурутуп амдыралы узга-на белип турар. Октябрь байыралынын юбилейлик холбоштыр алган худэлгелерин советтун ажилчылары эки кууесин турарлар. Мал башы өстүреринин планы бугу чуудун айы-биле эки кууесин турар. Кургунге сүт садымынын чартык чыл планы 112 хуу, элттин — 106 хуу, а дуктуу — 108 хуу кууесин турар.

Советтун экономиказын кол уганышкын хой ажилы болганда, он дугайын чуугалааш түр мен. Хой өстүреринин куруне планы иракта ажыр кууесин турган болганга чылым 100 койга онааштыр 83 хураган камгал алдыган. Баштайгы кыргыздын түндүгү бүгү койжударын юбилейге холбоштыр алган бекдик социалистик худэлгелеринин ажыр кууесин турар бекдик берген. Хой малды ажаала, чемгерилген шын тургускаандан үстүндө алдыткан чедикширин чедип алдыган. Мадаа бир тодарай чижек болза, малдык өдүл хораз чорунуң кууазаны болур. Эрттен, 1966 чылда дөңгөргө шөп малдык өдүл хораз чоругу 6 катан, бода малды 2 катан куудулар.

Мал ажилында, малагы хойда ажилдап турар кижилерин амдырал-чурталганын экижидериче болган оларын күш-ажылы, ажил-төлийрин шын организациаларыча онаа кичинейн салып турар бис. Моон мурунда чылдарда койжударын болган мадаа турар эске-да кижилерин ажил төлийрин малды баш санын барымдаалап салган турган болза, ам буюдун продукцияны барымдаалап төлийрин шуту чурдуктуган. Малдын чаш төлүлү бурган камгалган алган даш койжударга натура төлийрин доктааткан. Саанчыларга база-ла мндыг. Ажил стажын, ажилга кызымаан барымдаалап

МОНГУН-ТАЙГАНЫҢ КИЖИЗИ

Монгу-Тайганын киды-ширин бойдуулуна дадымаан, интинин мады оюн ои малдан чоруп килерин бозөөлөгө Донгак Багыш-таевич Отур камаарың. Бодууң чурталганын 50 чылдарынн чуртулууда он көргөн чурттар-ле кой. Узул Отырынын чуртталгала кой оюкун үнгөн 1917 чылда Монгу-Тайга чурттуг адмы арат Донгак Багыштаевич өл-бүдөлгөн чурттугун, революционун ачымак-ле кижиле болуп, ам чонуга чорбар малдын болган бо ажил-иши кичинейн салым-чолу муң-муң аратар-нын-биле дөмөй.

— Чуртувустуң магадамын даярге кайтамчы-тыр! Бодан көрун даан, мурунда даярге кызыл-агарыңарга, аш-шары-биле чоруп койга. Ам самолётту амуушканын, байысыла Кызыл, харын-даа Мо-сквадан бэр халтар аларга бис-деп ол чуртталар. Амгы үеде ол Карги-Бажында Донгак Калдарын дурутканы хойжу бригаданын кежигуру. Хойжуулар ширерин мурунда Мутур-Ажы суурга балды, харызын тудуп алган, бажык тудуш, төрөни тууртуп өстүрүп, чалгылдарына чөлөпкү салышкыны киргеген.

Бистин бо чер кой ораны-ла болгой. Хойжуулаа чур деп болуп оюн черде амратыйн чорган. Шаандан тура ады-иезинге дууалаажы-даа база боду ады өл-бүдөлгөн апарган, Донгак Багыштаевич хой өстүрүп, ону ажал-кадарынын аргаларын билер чорган. Ынчангаш бо бода-ла ол ады чыл мурунда бир-ле эрте «Малчы» колхозтун баштаар чегиниң контростыга келгеш, бодуңуз өзгү худэлги колхоз даргачыга чуугалааш-тыр.

— Мен, суургу-дай тулуштун, аныкчары-да өөредилген киришти. Бисте кол-ла ажал хой ажилы болган. Чыл аскаган худу колхозтун баш саны өзүл, чыл кадарчылар ко-дун-ла, ажилдын чур-шын, элт-ти туралтыны турарын билер мен.

МУРНАКЧЫЛАР ЧУГАЛАП ТУР

БЫЖЫГ БҮЗҮРЕЛДИГ БИС

«Тээли» колхозтун Бай-Тал салбырында комсомолчу аныкта и м да хойжу бригаданын юбилейлик жылда 100 баш чоругу койга онааштыр 90 хураганын доруутур болган бир хойдан 1,9 кг дук кыргыз алыр ден социалистик худэлге алган. Беш айларынн иштинде бригада иштинде-биле 1616 тороон хойдан 1418 хураганары камгалган алган азы 100 койга онааштыр 87 хуу болуу турар.

Төрүт хойлар ам-даа бар болганда, худэлгесине чуугаажы ажыр кууесин турар даярге бажык буюдурулулу бис. Боттарына даярданган ажил-херектерине кызымак, мурнакчын кижилер бисте чыл келген худу көндүр турар. Бор-та 5 айлар иштинде 100 койга онааштыр 81—90 хураганарын камгалган алган хойжудар Салчак Багай-оол, Хертек Сендэж, Оржак Киров олар хамаарыңар. Чамды хойжу бригадалар камгалганга белек-келди ажал алышкыны ажал тутук үеинде,

барык-ла октябрь ортаныга чедир садыдын келгеш, он-на ажал дүвүр агазылар. Бистин бригаданын мндык бай-далды шугуучулэчи бу-биле бургу шаап турарын бистин хойжуларымын чаалаган көрөгөнн мурунда-ла камгалгаларың септелген дооскан, көрөгөнн контар-тып, өдөн болуп каан.

Ам бистин мурунуга кызымак мал чегинге 135 тонна сиген бектеэр соруга салдынын турар. Бу чылым сигенниң үнүжү эки, панын ажыр кууесин болурунч ар-газы бар.

Бригада хой кыргыз-даан организациалары эрттеринге белектенин алган, чугула колхозтун дирекция черинин башта-дан графтин маан турар бис.

Бу чылым 2352 хойдан 5 тонна 171 кг дукту кыргыз, кургунге дужаа бис. Совет эрге-чарыгарын 50 чыл онуга уткуштур културга-амыдырал хандырылга-мын талазы-биле чаа чугу кылып аларын бригаданын келгиуни-

Совет эрге-чарыгарын 50 чыл онуга уткуштур

ТЕЗИСТЕРГЕ СОРУК КИРГЕШ...

бар, мнда норма кууесин турар кижиз чок, чыгыс, ип-сетин-биле ажилдап келди. Ахер айда агазыл, бистин бригаданын районун шала кылдынын тудуунче кирген.

Бо бажымын тудуун барык 10 чыл иштинде дооюн чаданканын Тээли суурну чурттангалары эки билер. Ам бу хундерде тудуужулар Култура бажымын ханаларын дооскан, интин кызыларынча эгел кирешин.

Оч чугула тудуун дүргелерин даш Кызыл-ада тудуу-септеге эргелесин инженер-техник ажилдачылар болган дургунгалыг тудуужулары бистере дур-дужалары-биле чедип келгешер. Он аныла, район организациалары Култура бажымын тудуунга нефтоэскини-

ар, мнда норма кууесин турар кижиз чок, чыгыс, ип-сетин-биле ажилдап келди. Ахер айда агазыл, бистин бригаданын районун шала кылдынын тудуунче кирген.

Бо бажымын тудуун барык 10 чыл иштинде дооюн чаданканын Тээли суурну чурттангалары эки билер. Ам бу хундерде тудуужулар Култура бажымын ханаларын дооскан, интин кызыларынча эгел кирешин.

Оч чугула тудуун дүргелерин даш Кызыл-ада тудуу-септеге эргелесин инженер-техник ажилдачылар болган дургунгалыг тудуужулары бистере дур-дужалары-биле чедип келгешер. Он аныла, район организациалары Култура бажымын тудуунга нефтоэскини-

ЧОНГА БАРАН БОЛУШКУН

1964 чылда Кызылга салды школазын өөредилген дооскан, баштай Тээлинге, он соонда «Тээли» колхозтун Бай-Тал салбырынын Дон Терезин суурга салды алгелди. Суурну чурттанганы чонуга болган колхозтун ираксы олардыра малчыларныга салдыларын менгел дооскан.

Баран сарылазанын планы айда 700—800 рубль турган, ою ай санмыда ажыр кууесин турдун.

Совет эрге-чарыгарын 50 чыл онуга уткуштур

Совет кижилер ам кан-даа көстүп көрбөс куш-ажылчы көдүрүшкү-биле ажилдап турарлар. Оларын хандылар — салы ажилдакчыларынн хундугу соругазы болгай.

Районда салдыларынн өл-өсө амыла мен, салдык кижиле кол чугу — чоңуна эгелек, оларын хун бургу оурун негелелерин санын чоңолгор кууесин болур даярын эки билер мен.

Советтун малчына-

ри удавае чайлаааш-кычче унутпешер. Малдын чайгы семитилгези — хой элт, сүт, дук буюдунун иштинде ол. Бо херекке үгүнүчү ки-пер төлөөдө, юбилейлик хандырылгазын узам эки чылдын чайгында сандыгы чайлааарже чоокпулуды койгүргөш, малчыларынн садым Т. БАЙЫСКИЙЛАН, колдо садыгы.

АМДЫЗЫНДА — М. ЧЫМБА

Хой кыргыздын «Тээли» колхозтун Бай-Тал салбырында шалыкын эгелес. Баштайгы хунерге салбырын Тууралыга № 2 бригаданын каларчыны Монгуш Чымба, Кужутет Калзан, Б. Калдар-оол, Салчак Могочарын олардын кырган. Тундөөдө багыл эвек болган. Ылангыч Могочарын Чымба бир хойдан 2,1 кг дукту кыргыз ал, колхозта мурнакчарын санман кирген.

Специализациянын баугар мен сонгар совокча бола маалда баш санын көүдөтпейн көрдүнгөн, чуге даярге малдык бажык чем-суур бисте ам-даа тургустуман. Ээр-Хавак ферманын саар инетер ферманы кылды тургускаш, эске ферма-ларга өткөрү уккасын бола малды өстүрерин планнап. Шар малды, сарыктарын, чыгыны өстүрер бистин байданынча конугу таарымчалыг. Ынчангаш Найрал болган Бай-Тал салбырларын хой, ошкуну, а Кызыл-Тайга, Бай-Талдын Хемчик бажына сарыктарын болган чыгыл малды колдатыр өстүрерин экономикти совет эргекж чугула деп сумелес.

Ам-даа чедир шиптирлеттинчанын айттыргалар бисте хой, чижалаарга, бола малдын продуктуг чоруп кууд болган чаш базааларга чидирг улуг болган. Мал ажилын хожжудер даш болдувар-ла хемгелерин ап турган. Төрөн чуртувуска чик өртөктей хой продукту бөри бистин эң чугула соругазы болур.

А. ТУРГЕН-ООЛ, совхоз директору, Социалистик Иш-ажилдын Мадыры.

Ою бригаданы черле байыралады, мичаган ою тус-тус кежигүнеринин баа инти бригаданын чедикширин болган турарынын иштинде мадаа болганга чылым чус баш хойга онааштыр севен тус хураганга алган, мндык чоругу ол-гарга канган-даа турган.

Монгу-Тайгага чугула тыма хойчу өстүрер деп шиптирлетин хойжулар экин-биле дегелесинер. Чуге даярге, Монгу-Тайгага агар конугу ширин, маламкыт оюн айда бекин хар чалпатар, соон, Бригаданын мурунчы кижилери Монгуш Сортай-оол, Хертек Хунан-Кара олар баала чаа баш хойга онааштыр товал алдында товал сес хураганарын камгалган алганга Донгак Багыштаевич өртүр.

Донгак Багыштаевич чамы-на сегон шөлдү суттарын, чамды угачконтарын дайым аштаан. Ынчангаш бодуңуз өл-бүдөлгөн-биле бо чылым 5 тонна сигенни бектеп алыр худэлгелери.

Мурнакчы хойжунуң бо хундерде кол соругаларынын бирини мады эки семитип алары.

С. ХЕРТЕК.

Чугула болган култура амдыралдын тудуулары бо чылым бисте база-ла багай эвек чоруп турар. Бу талазы-биле кол кичинейн малчыларын узгандарын турар бис. Малчыларга таарымчалыг чуртталга бажымынын, фермалар, бригадалар төртинге чунар бажынар, култура амдыралынын эске-даа тудуулары бирги эөлчөгө узгун турар. Ак-Доврактын электери станциализдан электеринин бистин советтун туураларына чедире бистин мурунуга чол соругаларын бирези. Ону ажилга кичиргеннн түндүгиде советтун буюдурелеринин дика хой адрыларын механизациаттынар даяры бидилгени.

Ам-даа чедир шиптирлеттинчанын айттыргалар бисте хой, чижалаарга, бола малдын продуктуг чоруп кууд болган чаш базааларга чидирг улуг болган. Мал ажилын хожжудер даш болдувар-ла хемгелерин ап турган. Төрөн чуртувуска чик өртөктей хой продукту бөри бистин эң чугула соругазы болур.

А. ТУРГЕН-ООЛ, совхоз директору, Социалистик Иш-ажилдын Мадыры.

Юбилейлик жылда чугула хойчу өстүрер деп шиптирлетин хойжулар экин-биле дегелесинер. Чуге даярге, Монгу-Тайгага агар конугу ширин, маламкыт оюн айда бекин хар чалпатар, соон, Бригаданын мурунчы кижилери Монгуш Сортай-оол, Хертек Хунан-Кара олар баала чаа баш хойга онааштыр товал алдында товал сес хураганарын камгалган алганга Донгак Багыштаевич өртүр.

Донгак Багыштаевич чамы-на сегон шөлдү суттарын, чамды угачконтарын дайым аштаан. Ынчангаш бодуңуз өл-бүдөлгөн-биле бо чылым 5 тонна сигенни бектеп алыр худэлгелери.

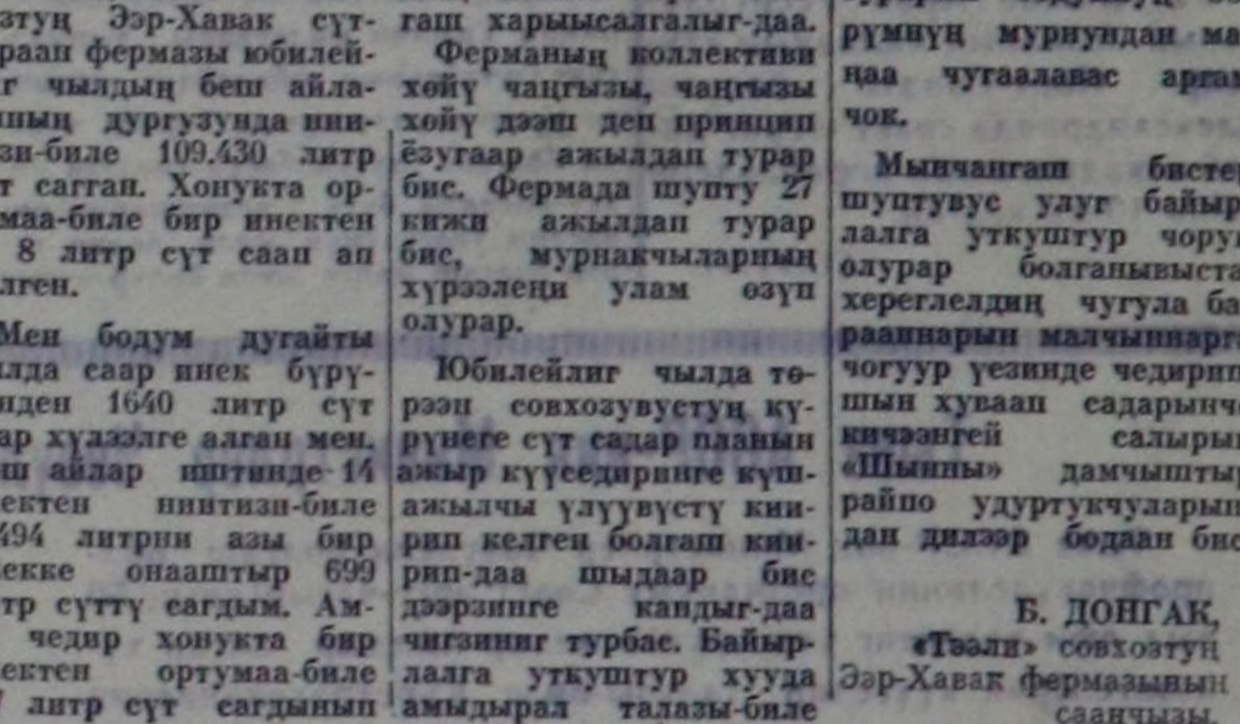
Мурнакчы хойжунуң бо хундерде кол соругаларынын бирини мады эки семитип алары.

С. ХЕРТЕК.

Саанчыларын өмүнээзиден

Бистин «Тээли» колхозтун Ээр-Хавак сүт-баран фермасын юбилейлик жылды беш айла-рынын дургунда инти бозулар амдырал турар бис. Фермада шугулу 27 кижиз ажилдап турар бис, мурнакчыларын худэлге узам оуру ар.

Юбилейлик жылда төрөн колхозтуу хунерге сүт садырларын кичинейн ажилды кууесин турар. Боттарына даярданган ажил-херектерине кызымак, мурнакчын кижилер бисте чыл келген худу көндүр турар. Бор-та 5 айлар иштинде 100 койга онааштыр 81—90 хураганарын камгалган алган хойжудар Салчак Багай-оол, Хертек Сендэж, Оржак Киров олар хамаарыңар. Чамды хойжу бригадалар камгалганга белек-келди ажал алышкыны ажал тутук үеинде,

Совет эрге-чарыгарын 50 чыл онуга уткуштур

Хүлээлге нүсөттүнер

Бай-Тайга районга эргелесин. Хойларынн (бур деп кадымкы-биле бошайгы колхозту орта-болган хураганарын) дугунуп байданы алгы-бирги хунден эгелеаш, худэлгесин чууга-мал каларчымын ништин-биле 18 чыл, он иштинде «Тээли» колхозтун хойжуулар ажил-агында бар. Хой, хураган калаларынн септелген чамы-на дооюн, көрөгөнн контарган, өдөн болуп каан мен.

Чамын 10 тонна сиген бектеэр худэлгелери бисте чыл келген худу көндүр турар. Бор-та 5 айлар иштинде 100 койга онааштыр 81—90 хураганарын камгалган алган хойжудар Салчак Багай-оол, Хертек Сендэж, Оржак Киров олар хамаарыңар. Чамды хойжу бригадалар камгалганга белек-келди ажал алышкыны ажал тутук үеинде,

Совет кижилер ам кан-даа көстүп көрбөс куш-ажылчы көдүрүшкү-биле ажилдап турарлар. Оларын хандылар — салы ажилдакчыларынн хундугу соругазы болгай.

Районда салдыларынн өл-өсө амыла мен, салдык кижиле кол чугу — чоңуна эгелек, оларын хун бургу оурун негелелерин санын чоңолгор кууесин болур даярын эки билер мен.

Советтун малчына-

